

DOEN WE NOG WEL NORMAAL?

KENNISKAART 1

We leven in een samenleving waarin iedereen probeert zo goed mogelijk voor zichzelf te zorgen. Echter, zijn er verschillende tekens die erop wijzen dat we in het systeem doorgeslagen zijn met behandelen en oplossen. Als tegengeluid horen we veel "we moeten meer normaliseren en de-medicaliseren" om ons heen. Maar hoe kijken jongeren, ouders en jeugdhulpverleners hier nu zelf tegenaan? Wat kunnen we van hen leren als het gaat om deze doelstelling?

Met deze kenniskaart maken van we kennis vanuit jongeren/ouders/hulpverleners beschikbaar die gebruikt kan worden bij het realiseren van beleidsdoelstellingen op lokaal, regionaal en nationaal niveau (de Jeugdwet, het transformatieplan van de RSJ, gemeentelijk beleid). In de uitvoering hebben we gebruik gemaakt van de methode design thinking waarin de onderzoeksgroep vanaf het begin betrokken is en coproduceert.

HOE DEFINIËREN JONGEREN/OUDEERS/JEUGDHULPVERLENERS HET 'NORMAAL' EN WAAR LEIDEN ZE DAT AAN AF?

We hebben tot dusver **7** bijeenkomsten gehad.

In totaal waren er **190** mensen aanwezig bij de bijeenkomsten.

Er zijn **65** unieke deelnemers in dit project betrokken.

Zoals deze quote hiernaast heel mooi aangeeft wordt er veel gezegd dat de definitie van normaal afhangt van de context, de norm, het gemiddelde of de cultuur. Daarnaast kan ieders normaal ook veranderen gedurende de tijd.

"Jij hebt je normaal en samen hebben we een normaal. Wat normaal is, is afhankelijk van de context normaal. Het samen "normaal" is datgeen wat de meerderheid "normaal" vindt"

De definitie van normaal wordt beïnvloed door de omgeving

In ons project staat de vraag 'Doen we nog wel normaal?' centraal. Een jongere zegt daarop: **"Ik vind niet meer dat we normaal doen want als je een gebroken been hebt of iets dan behandelt iedereen je nog normaal maar zodra je psychisch iets hebt of een ADHD of een aandoening dan word je direct ergens in een hokje geplaatst. En dan mag je er direct niet meer bij horen."**

Als we vragen wanneer mensen zich wel of niet normaal voelden zien we dat ze zich vaak wel normaal voelen als meerdere mensen of 'iedereen' iets hetzelfde ziet, voelt of ervaart als hen. Vooral het afwijkende gedrag van de groep om hen heen wordt als 'niet normaal' gezien. Het is hierbij wel opvallend dat een deel van de mensen ondertussen aangeeft dat hun definitie van normaal niet wordt beïnvloed door mensen om hen heen. De meerderheid (71%) geeft echter wel aan dat hun mening over normaal wordt beïnvloed door hun omgeving. De mening wordt vooral beïnvloed door vrienden, (sociale) media, ouders en school.

Beïnvloeding

Het praten over wat normaal is roept ook de vraag op of het positief of negatief is om 'normaal' te zijn. Er lijken hier verschillende meningen over te bestaan. Eén deelnemer benoemt trots dat hij/zij altijd uniek is geweest en zijn/haar eigen plan heeft getrokken. Een ander heeft een ander gevoel als hij/zij om zich heen kijkt:

"Ik heb soms een beetje het gevoel dat iedereen graag heel normaal wil zijn. Of binnen, een soort van, de normale groep wil vallen. Dus eigenlijk zie ik in de maatschappij dat de meest bijzondere mensen eigenlijk een soort van vragen 'ja maar ik hoor er ook bij en ik wil ook gewoon normaal zijn dus accepteer mij'. En dat vind ik best wel een beetje verwarrend. Er is aan de ene kant heel veel aandacht voor normaal zijn. Maar daardoor lijkt het ook bijna, uitzonderingen mogen er niet meer zijn. Dat is wel ingewikkeld."

In andere gesprekken lijken vooral jongeren het ook als negatieve ervaringen te benoemen als ze zich niet normaal voelden.

Positief of negatief?

"... Ja maar ik hoor er ook bij en ik wil ook normaal zijn dus accepteer mij..."

#NORMALISEREN

DOEN WE NOG WEL NORMAAL?

KENNISKAART 1

HOE KIJKEN DE DEELNEMERS AAN TEGEN HET BEGRIP/DOELSTELLING VAN NORMALISEREN?

De deelnemers hebben veel kritiek op een situatie zoals hiernaast. Ze benoemen dat we moeten normaliseren door naar de jongen zelf te luisteren, dat er niet direct labels geplakt hoeven worden en dat er vaak problemen door de omgeving worden gecreeërd.

De meeste deelnemers hebben het idee dat beleidsmakers en professionals anders denken over normaliseren dan de rest van de maatschappij. Er wordt ook meerdere keren aangegeven dat het systeem vaak financieel gestuurd wordt en er niet naar de mens achter het probleem wordt gekeken.

Deelnemers zien ook een verschil in het kijken naar normaliseren door de samenleving algemeen en beleidsmakers of andere professionals. Zij zeggen hierover:

"Normaliseren past niet in ons huidige hulpverleningsstelsel"

"Iedereen is anders, terwijl van bovenaf een algemeen stuk wordt geschreven."

"Professionals worden meegezogen in het systeem."

Alle deelnemers zijn het er over eens dat als we lang genoeg zoeken er bij iedereen wel een diagnose gevonden kan worden.

Volgens de deelnemers aan dit onderzoek is normaliseren onder andere ...

- "... normaal vinden wat niet normaal wordt gevonden"
- "... dat je hulp krijgt, ook al pas je niet in een hokje. Dus [dat je] zonder sticker ook hulp krijgt!"
- "... elkaar oordeelloos in hun waarde laten waarbij duidelijk wordt gecommuniceerd en rekening wordt gehouden met elkaars grenzen"
- "... geen zorg of ondersteuning!"
- "... een keuze"

"NORMALISEREN IS PERSOONLIJK"

Conclusie

#NORMALISEREN

DOEN WE NOG WEL NORMAAL?

AANBEVELINGEN

WAT BETEKENEN DE BEVINDINGEN VAN DIT ONDERZOEK VOOR JONGEREN, OUDERS, JEUGDZORG, GEMEENTE, ONDERZOEK EN ONDERWIJS?

Ouders

Ga met je kinderen het gesprek aan: wat is voor jou normaal en wat vinden zij normaal? Hoe kunnen jullie met elkaar omgaan zodat het 'normaal' van iedereen er mag zijn? Daarnaast vinden de deelnemers het belangrijk om naar de jongeren te luisteren en als ouder niet te snel eigen conclusies te trekken (zoals in de strip hierboven).

Jongeren

Bedenk wat voor jou normaal is en hoe jij zou willen dat de samenleving daarmee omgaat. Begin dan bij jezelf en behandel anderen zoals jij denkt dat het in jouw 'normaal' past. Maar ga ook zeker met anderen het gesprek aan over wat zij normaal vinden.

Gemeente

Een deel van de bevindingen betekenen wat voor de combinatie van beleid en jeugdzorg. Volgens onze deelnemers zouden we moeten normaliseren door iedereen te helpen met een hulpvraag, niet alleen als er een diagnose is. Op dit moment is het systeem daarvoor te financieel gestuurd.

Daarnaast zien deelnemers het als probleem dat iedereen anders is maar er algemene stukken worden geschreven die voor iedereen zouden moeten gelden. Laat als beleidsmaker dus ruimte over voor maatwerk.

Jeugdzorg

In de praktijk van jeugdzorg valt er volgens de deelnemers nog veel winst te behalen. Een punt voor zowel de jeugdzorg als beleid is dat het systeem niet financieel gestuurd zou moeten zijn. Daarnaast vinden de deelnemers dat er bij iedereen wel een diagnose te vinden zou zijn als er lang genoeg gezocht wordt. Maar dat je ook geholpen zou moeten worden zonder een diagnose of label. Daarnaast zouden ze binnen de zorg ook niet overal een diagnose bij moeten zoeken omdat het normaal is om je soms niet zo goed of anders te voelen.

Onderzoek

Voor onderzoek kan er een mooie taak liggen om verder te onderzoeken waar de oplossingsmogelijkheden liggen binnen beleid en zorg om verder te normaliseren. Wat is ervoor nodig om te zorgen dat iedereen hulp kan krijgen zonder diagnoses? Wat is er voor nodig om normaal te vinden wat niet normaal wordt gevonden? Dit alles met als doel het maatschappelijke debat te kunnen faciliteren.

Onderwijs

Binnen het onderwijs vinden de deelnemers het belangrijk om naar elk individueel kind te blijven kijken. Ga er niet vanuit dat iedereen alles moet kunnen en dat alles bij iedereen past. Daarnaast zou het heel mooi zijn om ook hier het gesprek te hebben over wat iedereen normaal vindt en hoe we daarmee om kunnen gaan.

#NORMALISEREN

